

De rol van broers en zussen bij het externaliseren- de gedrag van adolescenten

Waarom dit onderzoek? In veel onderzoek wordt gevonden dat jongeren die externaliserend gedrag vertonen gemiddeld meer negatieve interacties hebben met ouders en vrienden, en dat hun ouders en vrienden zelf ook meer externaliserend gedrag vertonen. Er is echter veel minder bekend over een mogelijk soortgelijke rol die broers en zussen zouden kunnen spelen in het ontstaan van externaliserend gedrag van adolescenten. Daarom is ook minder duidelijk of externaliserend gedrag van jongeren kan worden verklaard door negatieve interacties met broers en zussen en/of hun externaliserend gedrag.

Onderzoeksvraag Zijn er effecten van externaliserend probleemgedrag van broers/zussen en negatieve interacties tussen adolescente broers/zussen op externaliserende problematiek van adolescenten, bovenop de effecten die ouders en vrienden mogelijk hebben?

Hoe werd dit onderzocht? In ons longitudinale onderzoek vulden 4 jaar op rij 497 Nederlandse jongeren, hun beide ouders, hun beste vriend en een broer/zus vragenlijsten in over hun externaliserend gedrag (agressie en delinquentie). De jongeren waren gemiddeld 13,03 jaar (SD 0,52) oud ten tijde van de eerste meting. Ook rapporteerden beide ouders, broer/zus en beste vriend over de negatieve interacties met de adolescent. Deze gegevens werden geanalyseerd met longitudinale cross-lagged panelmodellen in Mplus.

Belangrijkste resultaten De resultaten toonden dat externaliserend gedrag van adolescenten over de tijd wel werd voorspeld door het externaliserend gedrag van hun broers/zussen, maar niet door negatieve interacties met broers/zussen: jongeren van wie de oudere broers/zussen meer externaliserend gedrag vertoonden, rapporteerden zelf meer externaliserend gedrag een jaar later. Dit verband tussen externaliserend gedrag van oudere broers/zussen en de adolescent was bidirectioneel van aard en verschilde niet tussen jongens en meisjes. De gevonden verbanden tussen externaliserend gedrag van jongeren en hun broer/zus waren klein, maar van vergelijkbare grootte als de verbanden tussen externaliserend gedrag van vrienden en negatieve interacties met ouders en later externaliserend gedrag van adolescenten.

Consequenties voor de praktijk Deze studie, bij een steekproef zonder psychiatrische klachten, suggereert dat externaliserend gedrag van broers/zussen ook belangrijk kan zijn bij het begrijpen van het ontstaan van externaliserend gedrag van adolescenten.

LITERATUUR

Defoe IN, Keijsers L, Hawk ST, Branje S, Dubas JS, Buist K, Frijns T, van Aken MAG, van Lier PAC, Koot HM, Meeus W. Siblings versus parents and friends: longitudinal linkages to adolescent externalizing problems. *J Child Psychol Syc* 2013; doi: 10.1111/jcpp.12049.

AUTEUR

IVY N. DEFOE
e-mail: i.n.defoe@uu.nl